श्री ५ को सरकार

कानून तथा न्याय मन्त्रालय

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्मतिले बनाइबक्सेको तल लेखिए बमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छः–

२०२६ सालको ऐन नं. १३

स्वस्तिश्री गिरिराजचक्रचूडामणि नरनारायणेत्यादि विविध विरुदावली विराजमान मानोन्नत महेन्द्रमाला परम नेपालप्रतापभास्कर ओजस्विराजन्य परम गौरवमय तेजस्वी त्रिभुवनप्रजातन्त्रश्रीपद परम उज्ज्वल कीर्तिमय नेपालश्रीपद परम प्रोज्ज्वल नेपालतारा परम पवित्र ॐरामपट्ट परम ज्योतिर्मय सुविख्यात त्रिशक्तिपट्ट परम सुप्रसिद्ध प्रवल गोरखादक्षिणबाहु परमाधिपति अतिरथी परम सेनाधिपति श्री श्री श्री श्री श्रीमन्महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेव देवानाम् सदा समर-विजयिनाम् ।

सर्वोच्च अदालतका न्यायाधीशहरूको पारिश्रमिक, सेवाको शर्त र सुविधा सम्बन्धी ऐन

प्रस्तावनाः– सर्वोच्च अदालतका न्यायाधीशहरूको पारिश्रमिक, सेवाको शर्त र सुविधा सम्बन्धमा कानूनी व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्मतिले यो ऐन बनाइबक्सेको छ :–

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः– (१) यस ऐनको नाम "सर्वोच्च अदालतका न्यायाधीशहरूको पारिश्रमिक, सेवाको शर्त र सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०२६" रहेको छ ।

(२) यो ऐन तुरून्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषाः– विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा–

(क) "संविधान" भन्नाले नेपालको संविधान सम्झनु पर्छ ।

(ख) "सर्वोच्च अदालत" भन्नाले संविधानको धारा ६८ बमोजिमको सर्वोच्च अदालत सम्झनु पर्छ ।

(ग) "प्रधान न्यायाधीश" भन्नाले नेपालका प्रधान न्यायाधीशलाई सम्झनु पर्छ र सो शब्दले कायम मुकायम प्रधान न्यायाधीशलाई समेत जनाउँछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(घ) "न्यायाधीश" भन्नाले सर्वोच्च अदालतका स्थायी न्यायाधीश सम्झनु पर्छ ।

३. न्यायाधीशहरूको पारिश्रमिकः– (१) प्रधान न्यायाधीशलाई प्रतिमास रू. २०००।– दुई हज्जार र न्यायाधीशलाई प्रतिमास रू. १७००।– एक हजार सात सय पारिश्रमिक दिइनेछ ।

(२) श्री ५ को सरकारबाट कुनै किसिमको भत्ता वा निवृत्तभरण पाइराखेको कुनै व्यक्ति प्रधान न्यायाधीश वा न्यायाधीश नियुक्ति भएमा निज सो पदमा बहाल रहेसम्म त्यस्तो भत्ता वा निवृत्तभरण पाउने छैन ।

४. निवास स्थान, सवारी तथा अन्य सुविधाः–(१) सर्वोच्च अदालत अवस्थित भएको ठाउँमा उपयुक्त निजी घर नहुने प्रधान न्यायाधीशको बसोवासको निमित्त श्री ५ को सरकारले सज्जित निवास स्थानको बन्दोवस्त गरिदिनेछ ।

तर, निवास स्थानको निमित्त सरकारी घर उपलब्ध नभई गैरसरकारी घर बहालमा लिनु परेमा रू. १०००।– एक हजारमा नबढ्ने गरी सो बहालको रकम श्री ५ को सरकारले वेहोर्ने छ ।

(२) प्रधान न्यायाधीशलाई सवारी निमित्त ड्राइभर सहितको मोटर सुविधा दिइनेछ ।

५. न्यायाधीशहरूको भ्रमण र दैनिक भत्ताः– प्रधान न्यायाधीश वा न्यायाधीशले आफ्नो ओहदा सम्बन्धी काममा नेपाल अधिराज्यभित्र भ्रमण गर्दा निजलाई देहायका दरले भत्ता दिइनेछ :–

(क) भ्रमण भत्ताः– रेल वा बसबाट भ्रमण गर्दा डेढजनालाई लाग्ने पहिला दर्जाको भाडा, हवाई जहाजबाट भ्रमण गर्दा एकजनालाई लाग्ने पहिला दर्जाको भाडा र अरू सवारीबाट भ्रमण गर्दा त्यस सम्बन्धमा लाग्ने टिकट खर्च तथा ज्याला, तथा पैदल हिडनु पर्दा प्रति कोषको रू. ५।–

(ख) दैनिक भत्ताः– दफा ३ बमोजिम हुन आउने एक दिनको पारिश्रमिकको आधा ।

(ग) वीमा खर्चः– हवाई मार्गबाट भ्रमण गर्दा रू. दुई लाख रकमको बीमा खर्च ।

६. उपदान र निवृत्तभरणः– (१) श्री ५ को सरकारको सेवामा वहाल नरहेको कुनै व्यक्ति प्रधान न्यायाधीश वा न्यायाधीश नियुक्त भएमा निजले सो पदबाट अवकाश प्राप्त गरे पछि निजलाई देहायमा लेखिए बमोजिम उपदान वा निवृत्तभरण दिइनेछ –

(क) प्रधान न्यायाधीश वा न्यायाधीश पदमा वा सो दुबै पदमा गरी बाह्र वर्ष पूरा गरिसकेको नभए पूरा गरेको जम्मा वर्ष संख्यालाई निजले पाई आएको मासिक पारिश्रमिकको अङ्कले गुणन गर्दा हुन आउने अङ्क बराबरको एक मुष्ट रकमको उपदान ।

229

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ख) बाह्र वर्ष पूरा गरिसकेको भए प्रधान न्यायाधीशको हकमा रू. ७००।– र न्यायाधीशको हकमा रू.६००।– का दरले मासिक निवृत्तभरण ।

(२) श्री ५ को सरकारको सेवामा बहाल रहेको कुनै व्यक्ति प्रधान न्यायाधीश वा न्यायाधीश नियुक्त भएमा निजले सो पदबाट अवकाश प्राप्त गरेपछि निजलाई देहायमा लेखिए बमोजिम निवृत्तभरण वा उपदान दिइनेछ–

(क) प्रधान न्यायाधीश वा न्यायाधीश पदमा वा सो दुबै पदमा गरी काम गरेको अवधिलाई $\frac{५}{३}$ ले गुणन गरी हुन आउने अङ्कमा निजले श्री ५ को सरकारको सेवामा काम गरेको अवधि जोड्दा बीस वर्ष पूरा हुने भएमा प्रधान न्यायाधीशलाई रू. ७००।– र न्यायाधीशलाई रू. ६००।– का दरले मासिक निवृत्तभरण ।

(ख) माथिको खण्ड (क) बमोजिम हिसाब गर्दा बीस वर्ष पूरा नहुने भएमा जति वर्ष पूरा हुन्छ त्यस्तो पूरा गरेको वर्ष संख्यालाई पाइआएको मासिक पारिश्रमिकको अङ्कले गुणन गर्दा हुन आएको अङ्क बराबरको एक मुष्ट रकमको उपदान ।

(३) यस दफाको प्रयोजनको लागि अतिरिक्त न्यायाधीशको पदबाट प्रधान न्यायाधीश वा न्यायाधीश नियुक्त भएका व्यक्तिले काम गरेका अवधि गणना गर्दा अतिरिक्त न्यायाधीश भई अटूट् काम गरेको अवधिको समेत गणना गरिनेछ ।

(४) उप–दफा (१) र (२) मा जेसुकै लेखिएतापनि श्री ५ को सरकारबाट निवृत्तभरण पाइरहेको व्यक्ति प्रधान न्यायाधीश वा न्यायाधीश नियुक्त भई यस ऐन बमोजिम पनि निवृत्तभरण पाउन सक्ने भएमा निजले अघि पाएको निवृत्तभरण यस ऐन बमोजिम पाउने निवृत्तभरण मध्ये कुनै एक रोज्न सक्नेछ ।

७. पारिवारिक निवृत्तभरणः– देहायका अवस्थामा देहायका अवधिसम्मका लागि प्रधान न्यायाधीश वा न्यायाधीशका एकाघरसंगको परिवारको सदस्यहरू मध्ये निजले इच्छाएको व्यक्तिलाई दफा ६ बमोजिमको निवृत्तरण दिइनेछ ।

(क) प्रधान न्यायाधीश वा न्यायाधीश सो पदमा बहाल छंदै निजको मृत्यु भएमा पाँच वर्षसम्म,

(ख) दफा ६ बमोजिम निवृत्तभरण पाउन थालेको पाँच वर्ष नपुग्दै निजको मृत्यु भएमा सो पाँच वर्ष नपुगेको बाँकी अवधिसम्म ।

८. बिदाः– (१) प्रधान न्यायाधीश वा न्यायाधीशले देहाय बमोजिमको बिदाहरू पाउन सक्नेछ :–

(क) भइपरि आउने बिदा,

230

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ख) घर बिदा,

(ग) बिरामी बिदा,

(घ) कृया बिदा र

(ङ) विशेष बिदा ।

(२) प्रधान न्यायाधीश वा न्यायाधीशले प्रत्येक वर्ष पन्ध्र दिनमा नबढाई सोही वर्ष भित्रै पूरा पारिश्रमिक सहितको भइपरि आउने बिदा लिन पाउनेछ ।

(३) प्रधान न्यायाधीश वा न्यायाधीशले काम गरेको अवधिको एघार दिनको निमित्त एक दिनको दरले पूरा पारिश्रमिक सहितको घर बिदा पाउन सक्नेछ । घर बिदा बढीमा एक सय बीस दिनसम्म जम्मा गरी राख्न सकिनेछ । साधारणतः प्रधान न्यायाधीश वा न्यायाधीशलाई आखिरी घर बिदा भुक्तान भएको मितिले चार महीना नपुगी अर्को घर बिदा दिइने छैन । घर बिदाको प्रयोजनको निमित्त काम गरेको अवधि कायम गर्दा भइ-परि आउने बिदा बसेको दिन र सार्वजनिक बिदाको दिन समेत कामगरेको दिनमा जोडिनेछ ।

(४) प्रधान न्यायाधीश वा न्यायाधीशले साल एकमा पन्ध्र दिनसम्म पारिश्रमिक सहितको साधारण बिरामी बिदा पाउन सक्नेछ । त्यस्तो बिरामी बिदा नलिएको संचित हुँदै जानेछ र कुनै ठूलो र कडा रोग लागि बिरामी भई सो संचित बिरामी बिदा थप लिन चाहेमा एक पटकमा दुई महीनासम्म पारिश्रमिक सहितको र संचित बिरामी बिदा समेत बाँकी नरहेकोमा एक पटकमा जम्मा चार महीनासम्म र सेवाको अवधि भरमा जम्मा १२ महीनामा नबढ्ने गरी बिना पारिश्रमिकको बिरामी बिदा पाउन सक्नेछ ।

(५) प्रधान न्यायाधीश वा न्यायाधीश आफै कृया बस्नु परेमा कुलधर्म हेरी बढीमा १५ दिनसम्मको पूरा पारिश्रमिक सहितको कृया बिदा पाउनेछ ।

(६) प्रधान न्यायाधीश वा न्यायाधीशले देहाय बमोजिम विशेष बिदा पाउन सक्नेछ र त्यस्तो बिदा आधा पारिश्रमिक सहितको हुनेछ ।

(क) एक पटकमा एक महीनामा नबढाई, र

(ख) सेवाको अवधि भरमा जम्मा ३ महीनामा नबढाई ।

(७) श्री ५ को सरकारको सेवामा रहेको कुनै व्यक्ति प्रधान न्यायाधीश वा न्याया-धीशको पदमा नियुक्त भएमा सो सेवामा रहंदाको निजको संचित बिदा सम्बन्धी हक उपभोग गर्नबाट निजलाई बंचित गरिने छैन ।

(८) प्रधान न्यायाधीशले भईपरि आउने बिदा बाहेक अरू बिदाका लागि श्री ५ महाराजाधिराजको र अन्य न्यायाधीशले सबै बिदाको लागि प्रधान न्यायाधीशको स्वीकृति लिनुपर्नेछ ।

239

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

९. कायम मुकायम प्रधान न्यायाधीशको सुविधाः– संविधानको धारा ६९ (७) अन्तर्गत मुकरर भएको कायम मुकायम प्रधान न्यायाधीशले, प्रधान न्यायाधीशको पारिश्रमिक र सुविधा पाउनेछ ।

तर, कायम मुकायम प्रधान न्यायाधीश भई कार्याभार सम्हालेको कारणले यो ऐन बमोजिमको निवृत्तभरण र पारिवारिक निवृत्तभरणमा दावी पुग्नसक्ने छैन ।

१०. पाइरहेको सुविधामा असर नपर्नेः– यो ऐन प्रारम्भ हुँदाको बखत बहाल रहेका प्रधान न्यायाधीश वा न्यायाधीशले पाइरहेको सुविधा तथा सहुलियतमा यस ऐनले कुनै प्रतिकूल असर पारेको मानिने छैन ।

११. खारेजीः– सर्वोच्च अदालत ऐन, २०१९ को दफा ७, ८, ९, १०, र ११ खारेज गरिएका छन् ।

लालमोहर सदर मिति– २०२६।५।१९।५

आज्ञाले–
चूडामणिराज सिंह मल्ल
श्री ५ को सरकारको का. मु. सचिव ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।